

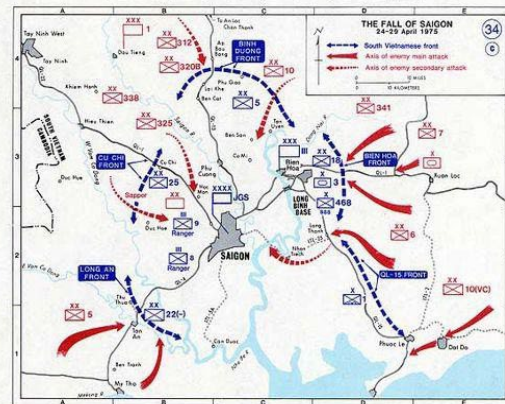
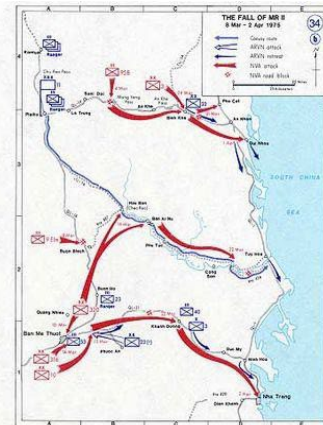
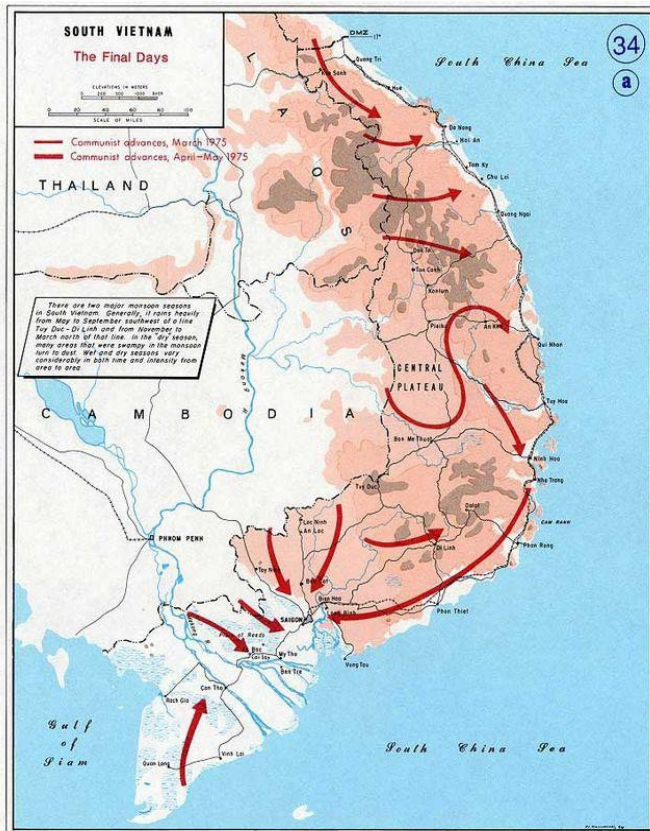
**LIÊN HỘI CỰU QUÂN NHÂN & HẬU DUỆ
QUÂN LỰC VIỆT NAM CỘNG HÒA**
DALLAS-FORT WORTH, TEXAS, USA & VÙNG PHỤ CẬN
2512 Centaurus Drive, Garland, Texas 75044, USA
(469) 776-4652
vhiu5945@gmail.com

Dallas-Fort Worth, Texas, USA, Thứ Năm, ngày 30 tháng 4 năm 2026

Miền Nam Việt Nam Sụp Đổ (1973-1975)¹

Kỷ Niệm 51 Năm (1975-2026) Ngày Quốc Hận 30 Tháng 4

Việc ký kết bản Hiệp Định Paris ngày 27 tháng Giêng năm 1973 không đem lại hòa bình cũng như sự ngừng bắn. Mặc dầu cả hai miền Nam, Bắc Việt Nam đều phải gánh chịu sự tổn thất, mất mát sau trận tấn công lễ Phục Sinh vừa qua (gần cuối năm 1972). Hai đường lối chính trị khác nhau không để cho họ sống chung hòa bình. Cả hai miền đều cần bản hiệp định... để “tạm nghỉ ngơi”, vả lại, nền kinh tế kiệt quệ và hàng trăm ngàn binh sĩ, thường dân bị thương cần được chính quyền (cả hai miền) giúp đỡ, chăm lo. Hà Nội cần bản hiệp định nhưng vẫn không từ bỏ ý định thôn tính miền Nam bằng võ lực, thống nhất đất nước dưới một lá cờ.

¹ Vũ Đình Hiếu, “Cuộc Chiến Việt Nam”, Tủ Sách Yên Thái 2025, trang 205-216.

**LIÊN HỘI CỰU QUÂN NHÂN & HẬU DUỆ
QUÂN LỰC VIỆT NAM CỘNG HÒA**
DALLAS-FORT WORTH, TEXAS, USA & VÙNG PHỤ CẬN
2512 Centaurus Drive, Garland, Texas 75044, USA
(469) 776-4652
vhieu5945@gmail.com

Hiệp Định Paris ngày 27 tháng Giêng năm 1973, Paris, Pháp
{<https://www.pbs.org/wgbh/americanexperience/features/honor-paris-peace-talks-and-release-pows/>}

Nguyễn Văn Thiệu (1923-2001), Tổng Thống Việt Nam Cộng Hòa (1967-1975)
{https://en.wikipedia.org/wiki/Nguy%E1%BB%85n_V%C4%83n_Thi%E1%BB%87u}

Sau khi người lính Mỹ cuối cùng rời Nam Việt Nam, rõ ràng, hiển nhiên, Hiệp Định Paris không có hiệu lực. Hà Nội đưa ra Nghị Quyết 21, chuẩn bị quân đội cho trận tấn công lớn trong miền Nam Việt Nam.

Có bốn lý do đưa đến sự thất trận cho miền Nam Việt Nam: Bắc Việt không tôn trọng Hiệp Định Paris, tình trạng kinh tế miền Nam kiệt quệ, sự cắt giảm viện trợ của Hoa Kỳ, ảnh hưởng trầm trọng đến sự chiến đấu của Quân Lực Việt Nam Cộng Hòa (VNCH), chiến thuật “tái phối trí” của Tổng Thống Thiệu... thiếu đấn đo. Ba nguyên nhân đầu tiên thúc đẩy Tổng Thống Thiệu quyết định vội vã... và đưa đến sự sụp đổ của miền Nam Việt Nam.

Chỉ một thời gian ngắn sau khi Hiệp Định Paris được ký kết, quân cộng sản mở nhiều trận tấn công cấp nhỏ trong miền Nam Việt Nam, chiếm các làng nhỏ xa xôi hẻo lánh, cắt đường, đánh chiếm những điểm quan trọng (giành dân lần đất trong năm 1973). Sau đó, họ mời Ủy Ban Kiểm Soát Đình Chiến – Liên Hợp Quân Sự đến khu vực chứng nhận họ làm chủ tình hình trong khu

**LIÊN HỘI CỰU QUÂN NHÂN & HẬU DUỆ
QUÂN LỰC VIỆT NAM CỘNG HÒA
DALLAS-FORT WORTH, TEXAS, USA & VÙNG PHỤ CẬN
2512 Centaurus Drive, Garland, Texas 75044, USA
(469) 776-4652
vhieu5945@gmail.com**

vực (đã chiếm được). Tuy nhiên, không bao lâu, quân đội VNCH phản công lấy lại phần đất bị mất. Và câu chuyện tái diễn, lập đi lập lại nhiều lần, trong nhiều khu vực, làm cho Ủy Ban Liên Hợp Quân Sự chán nản... không làm việc được nữa.

Đó là chiến thuật, chiến lược của cộng sản, quân đội VNCH vẫn tiếp tục chiến đấu sau khi Hiệp Định Paris có hiệu lực lúc 8 giờ sáng ngày 28 tháng Giêng năm 1973. Chuyện “giành dân lấn đất” tiếp tục kéo dài... Liên đoàn 1 Biệt Động Quân VNCH thắng lớn tại Sa Huỳnh, tỉnh Quảng Ngãi, và tại Đê Gi, tỉnh Bình Định, liên đoàn 4 và 6 Biệt Động Quân đẩy lui quân cộng sản, tái chiếm lại khu vực.

Mặc dầu bản hiệp định không cho phép đưa quân đội, quân dụng vào miền Nam Việt Nam, Hà Nội gia tăng mức độ đưa người, chiến cụ vào miền Nam. Hơn nữa, Hà Nội phải rút quân đội ra khỏi Lào, Cambodia, nhưng họ vẫn gia tăng quân đội trong hai nước láng giềng. Trước tình trạng đó, Tổng Thống Thiệu ra lệnh cho các cấp chỉ huy quân đội phải giữ đất, bảo vệ khu vực trách nhiệm. Lệnh này làm cho quân đội VNCH phải trải mỏng ra để giữ đất. Ông Thiệu đưa ra chính sách “Bốn Không”. Không chấp nhận cộng sản, không trung lập miền Nam Việt Nam, không lập chính phủ liên hợp với cộng sản, và không nhường đất cho cộng sản.

Mặc dầu Tổng Thống Thiệu chống lại chính phủ liên hợp với cộng sản, nhưng ông đồng ý bầu cử để lập một chính quyền mới. Năm 1969, ông Thiệu đã đề nghị bầu cử có cả Mặt Trận Giải Phóng (National Liberation Front - NLF) mà họ đã đổi danh xưng Chính Phủ Cách Mạng Lâm Thời (Provisional Revolutionary Government - PRG). Những điều kiện ông Thiệu đưa ra gồm có, không được dùng bạo lực, ứng cử viên không phải là người cộng sản (tham gia đảng cộng sản, theo Hiến Pháp VNCH). PRG từ chối “lời mời” của ông Thiệu.

Theo Hiệp Định Paris, VNCH và PRG (Chính Phủ Cách Mạng Lâm Thời) phải tổ chức tổng tuyển cử, 90 ngày sau khi bản hiệp định được ký kết. Điều khoản này cũng là một “vấn đề lớn” khó chấp nhận được cho cả đôi bên. Ngày 25 tháng Tư, ông Thiệu đồng ý bầu cử rộng rãi, sửa đổi Hiến Pháp để đảng cộng sản có thể ra ứng cử trong vòng 30 ngày. Sau đó 60 ngày, cả hai phía sẽ thành lập Ủy Ban Quốc Gia để thảo luận về vấn đề bầu cử, và quân đội không được di chuyển (chuyên quân). Trong vòng 90 ngày, Ủy Ban sẽ đưa ra luật lệ bầu cử, rồi tháng sau đó có cuộc bầu cử trên toàn quốc (miền Nam Việt Nam) bao gồm mọi thành phần đảng phái. Cuộc bầu cử này sẽ được các quan sát viên quốc tế giám sát. Cộng sản cũng không chấp thuận.

Lý do tại sao cộng sản không nhận “lời mời” của Tổng Thống Thiệu? Sau khi ký kết Hiệp Định Paris, Bộ Chính Trị Hà Nội xem xét lại các điều khoản trong bản hiệp định, ba lợi điểm quan trọng cho họ. Thứ nhất, quân đội Hoa Kỳ rút ra khỏi miền Nam Việt Nam. Thứ hai, quân đội Bắc Việt được ở lại trong những khu vực chiếm được, như vậy họ đã được VNCH, Hoa Kỳ công nhận. Thứ ba, họ tin rằng Hoa Kỳ sẽ buộc ông Thiệu phải chấp nhận chính phủ liên hợp.

**LIÊN HỘI CỰU QUÂN NHÂN & HẬU DUỆ
QUÂN LỰC VIỆT NAM CỘNG HÒA**
DALLAS-FORT WORTH, TEXAS, USA & VÙNG PHỤ CẬN
2512 Centaurus Drive, Garland, Texas 75044, USA
(469) 776-4652
vhieu5945@gmail.com

Đến cuối tháng Ba năm 1973, Hà Nội cảm nhận có vấn đề trong khẩu hiệu chính trị của họ, Từ nhiều năm qua, Hà Nội vẫn hô hào “Đánh cho Mỹ cút, Ngụy nhào”. Mặc dầu người Hoa Kỳ đang lần lượt rời Việt Nam, nhưng vẫn chưa thấy dấu hiệu VNCH rạn nứt. Tiếp theo, ngày 27 tháng Ba, Bộ Chính Trị họp xem xét lại kết quả hai tháng đầu của Hiệp Định Paris. Phạm Văn Đồng (Thủ Tướng chính quyền Hà Nội) muốn tái thiết (củng cố) lại quân đội thay vì tiếp tục tấn công trong miền Nam. Tổng Bí Thư Lê Duẩn người chủ xướng hai trận tấn công năm 1968, 1972, quê quán Quảng Trị vẫn muốn chinh phục miền Nam (bằng võ lực). Ông ta khai mạc buổi họp bằng lời tố cáo VNCH vi phạm Hiệp Định Paris. Thực ra cả hai bên đều vi phạm, VNCH chỉ muốn lấy lại phần đất bị mất trong chiến dịch “giành dân lấn đất” của phía cộng sản trong năm 1973. Lê Duẩn khuyến cáo Bộ Chính Trị thảo kế hoạch tấn công mới. Tổng Tư Lệnh Quân Đội Nhân Dân (People’s Army of Viet Nam - PAVN), Đại Tướng Võ Nguyên Giáp đồng ý với Lê Duẩn, đó cũng là điều khác thường, ông Giáp chống đối cả hai trận tấn công 1968 và 1972. Với sự rút quân của người Hoa Kỳ, ông Giáp tin tưởng quân đội của ông ta (PAVN) mạnh hơn quân đội VNCH. Đầu tháng Tư, Tướng Giáp lập một toán “chuyên gia” bí mật đặt tên là “Tổ Trung Ương” soạn kế hoạch đánh chiếm miền Nam Việt Nam trong năm 1976.

Biệt Động Quân, Quân Lực Việt Nam Cộng Hòa

{https://vi.wikipedia.org/wiki/Biệt_Dộng_Quân_Việt_Nam_Cộng_Hòa}

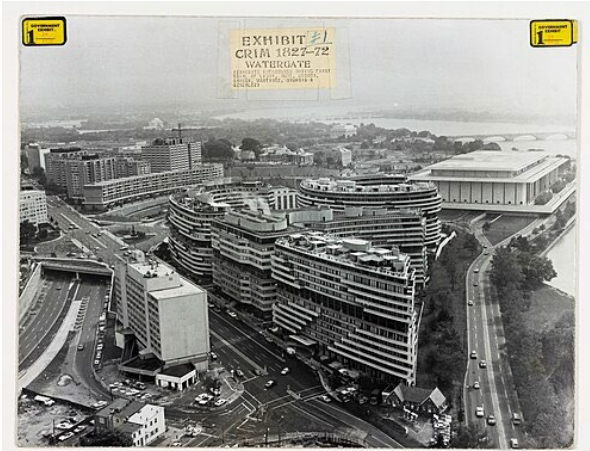
Trong khi Hà Nội soạn kế hoạch tấn công trong tương lai, Quốc Hội Hoa Kỳ chỉ muốn chấm dứt cuộc chiến Việt Nam và “bực tức” vụ Watergate, giới hạn việc sử dụng quân đội của Tổng Thống Nixon. Quốc Hội Hoa Kỳ thông qua đạo luật, không cho phép Nixon sử dụng quân

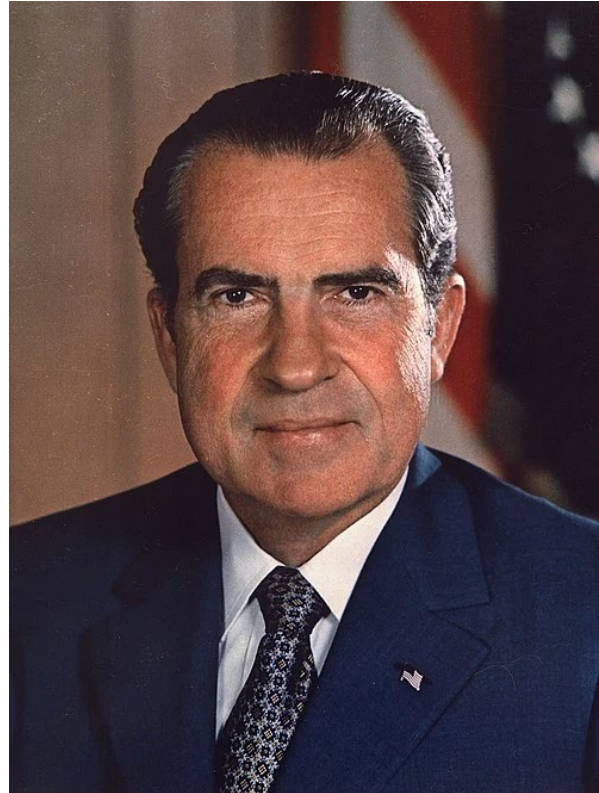
**LIÊN HỘI CỰU QUÂN NHÂN & HẬU DUỆ
QUÂN LỰC VIỆT NAM CỘNG HÒA**
DALLAS-FORT WORTH, TEXAS, USA & VÙNG PHỤ CẬN
2512 Centaurus Drive, Garland, Texas 75044, USA
(469) 776-4652
vhiu5945@gmail.com

đội trong vùng Đông Dương nếu không có sự ủng hộ của Quốc Hội. Đến đầu năm 1974, Quốc Hội Hoa Kỳ cắt giảm viện trợ kinh tế, quân sự cho VNCH.

Watergate, Washington, D.C., USA
{https://en.wikipedia.org/wiki/Watergate_scaandal}

Richard M. Nixon (1913-1994), Tổng Thống Hoa Kỳ thứ 37 (1969-1974)
{https://en.wikipedia.org/wiki/Richard_Nixon}

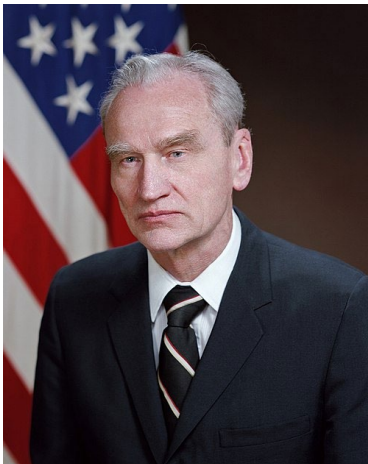
Vị tướng Hoa Kỳ chịu trách nhiệm về vấn đề viện trợ quân sự cho miền Nam Việt Nam là Thiếu Tướng John E. Murray, Trưởng Phòng Tùy Viên Quân Sự (Military Assistance Command, Vietnam - MACV thu gọn thành cơ quan Defense Attache Office - DAO). Quân đội Hoa Kỳ {có lẽ bộ Tổng Tham Mưu (TTM)} bất ngờ thông báo cho Tướng Murray biết, trong thời gian khoảng giữa tháng Mười Hai 1973, tất cả ngân khoản hoạt động bị đóng băng cho đến năm sau, bắt đầu trong tháng Bảy năm 1974. Murray yêu cầu Đại Sứ Graham Martin cho phép thông báo cho cấp chỉ huy VNCH, để họ lo liệu phần tiếp liệu còn lại (cho năm 1973), nhưng Martin từ chối. Đại Sứ Martin vẫn hy vọng thuyết phục được Quốc Hội Hoa Kỳ, nhưng Quốc Hội lại cắt thêm ngân khoản cho năm tới (1974) từ năm 1973 2,1 xuống còn 1,126 tỷ USD. Quốc Hội chưa biết Tổng Thống Nixon đã bí mật hứa hẹn Tổng Thống Thiệu, sẽ viện trợ tối đa để ông Thiệu chấp thuận ký Hiệp

**LIÊN HỘI CỰU QUÂN NHÂN & HẬU DUỆ
QUÂN LỰC VIỆT NAM CỘNG HÒA**
DALLAS-FORT WORTH, TEXAS, USA & VÙNG PHỤ CẬN
2512 Centaurus Drive, Garland, Texas 75044, USA
(469) 776-4652
vhieu5945@gmail.com

Định Paris. Đến cuối tháng Bảy, lưỡng viện Quốc Hội Hoa Kỳ họp, bỏ phiếu cắt giảm bớt viện trợ quân sự cho VNCH. Họ cắt thêm để buộc ông Thiệu chấp thuận “sống chung” với Chính Phủ Cách Mạng Lâm Thời (PRG), điều này ông Thiệu đã cố gắng nhưng quân cộng sản không chấp nhận... còn bị các nhóm phản chiến tại Hoa Kỳ cho rằng ông Thiệu độc tài, kết quả Quốc Hội Hoa Kỳ cắt thêm chỉ còn 1 tỷ USD.

John E. Murray (1918-2008), Thiếu Tướng, Lục Quân Hoa Kỳ
{https://en.wikipedia.org/wiki/John_E._Murray}

Defense Attache Office (DAO) – Military Assistance Command, Vietnam (MACV), Phi Trường Tân Sơn Nhứt, Sài Gòn, Việt Nam Cộng Hòa {Lieutenant Colonel Lavalle, A. J. C., USAF Southeast Asia Monograph Series, Volume IV, Monograph 6, trang 3}

Graham Martin (1912-1990), Đại-Sứ Hoa-Kỳ tại Việt-Nam Cộng Hòa (1973-1975)
{https://en.wikipedia.org/wiki/Graham_Martin}

Quốc Hội Hoa Kỳ, Washington, D.C., Hoa Kỳ
{https://en.wikipedia.org/wiki/105th_United_States_Congress}

**LIÊN HỘI CỰU QUÂN NHÂN & HẬU DUỆ
QUÂN LỰC VIỆT NAM CỘNG HÒA
DALLAS-FORT WORTH, TEXAS, USA & VÙNG PHỤ CẬN
2512 Centaurus Drive, Garland, Texas 75044, USA
(469) 776-4652
vhieu5945@gmail.com**

Sau đó, Hà Nội “xé bỏ” Hiệp Định Paris khi cường độ chiến tranh bộc phát trở lại trong năm 1974. Tổ Trung Ương soạn thảo kế hoạch tấn công ở Hà Nội theo dõi các trận đánh trong miền Nam để nghiên cứu, soạn thảo kế hoạch. Tại buổi họp trong tháng Ba năm 1974, Tổ Trung Ương báo cáo Quân Đội Nhân Dân đã lấy lại thế thượng phong trên chiến trường miền Nam. Giới lãnh đạo Hà Nội ra lệnh tấn công làm tiêu hao người lẫn quân dụng (cắt giảm viện trợ quân sự), xuống tinh thần quân đội VNCH. Một trận đánh lớn trong Vùng III Chiến Thuật hướng tây Sài Gòn và trên vùng cao nguyên (Vùng II Chiến Thuật). Tuy nhiên, trận đánh lớn nhất kể từ khi ký Hiệp Định Paris xảy ra ngoài Vùng I Chiến Thuật, quận Thượng Đức, nơi hướng tây Đà Nẵng. Hai sư đoàn chính quy Bắc Việt đánh chiếm quận lỵ, tràn ngập tiền đồn do tiểu đoàn 79 liên đoàn 14 Biệt Động Quân trấn đóng, và khu vực đồi núi xung quanh ngọn đồi chiến lược 1062, đe dọa thành phố Đà Nẵng. Quân đội VNCH đưa hai lữ đoàn Nhảy Dù, tinh nhuệ nhất trong quân lực VNCH vào chiến trường... Sau hai tháng tấn công, phản công quyết liệt, sư đoàn Dù rút ra khỏi trận địa để bảo toàn lực lượng.

Bộ Chính Trị Hà Nội họp đầu tháng Mười năm 1974, để nghe thuyết trình về những kế hoạch mới nhất và những báo cáo từ các chiến trường trong miền Nam gửi ra Hà Nội. Họ biết rằng, việc cắt giảm viện trợ quân sự đã làm suy yếu quân đội VNCH, thêm vào tình trạng kinh tế khó khăn làm tinh thần chiến đấu suy giảm.

Kết hợp hai sự kiện, Tổng Thống Hoa Kỳ Nixon từ chức trong tháng Tám vì vụ Watergate, quân đội Bắc Việt đã lấy lại được sức mạnh sau trận tấn công lễ Phục Sinh (Mùa Hè Đỏ Lửa) đã làm phần khởi cho Hà Nội, họ nhận thấy “thời cơ đã đến” với họ. Kết quả trận Thượng Đức ra đến Hà Nội làm cho Bộ Chính Trị hoan hỉ, Tướng Giáp kết luận, đơn vị bộ binh của ông ta đã đủ khả năng chống lại đơn vị “hạng nhất” của VNCH. Cuộc chiến Việt Nam đã nghiêng về phía Hà Nội. Lê Duẩn ra lệnh cho Tướng Giáp đúc kết kế hoạch đánh chiếm miền Nam trong năm 1976 (họ dự trù cần phải 2 năm). Lê Duẩn cũng chấp thuận cho một trận tấn công lớn trong Vùng III Chiến Thuật do Thượng Tướng Trần Văn Trà phác họa ra.

Đến đầu tháng Mười Hai năm 1974, các đơn vị dưới quyền Tướng Trà {Quân đoàn IV VC với ba sư đoàn (công trường) 5, 7, 9} tấn công tỉnh Phước Long gần biên giới Việt-Miên. Ngày 5 tháng Giêng năm 1975, quân cộng sản tràn ngập chiếm được tỉnh Phước Long. Lần đầu tiên trong cuộc chiến, VNCH để mất một tỉnh.

Việc mất tỉnh Phước Long và quân đội Hoa Kỳ không trả đũa, đã thuyết phục Bộ Chính Trị Hà Nội tin rằng, một trận tấn công trong mùa Xuân 1975, có thể đem lại chiến thắng (hoàn toàn, cuối cùng) năm 1976. Các kế hoạch được soạn thảo cho các trận tấn công trong mỗi vùng chiến thuật. Trận tấn công sẽ bắt đầu trên vùng cao nguyên (vùng II Chiến Thuật) ở Ban Mê Thuột, phía nam vùng cao nguyên. Thành phố Ban Mê Thuột có hai quốc lộ đi ngang qua là đường số 14 theo hướng bắc nam lên Pleiku, Kontum và đường 21 hướng đông tây về miền duyên hải Nha Trang. Bộ Tổng Tham Mưu quân đội Bắc Việt đưa Đại Tướng Văn Tiến Dũng, Tổng Tham Mưu

**LIÊN HỘI CỰU QUÂN NHÂN & HẬU DUỆ
QUÂN LỰC VIỆT NAM CỘNG HÒA
DALLAS-FORT WORTH, TEXAS, USA & VÙNG PHỤ CẬN
2512 Centaurus Drive, Garland, Texas 75044, USA
(469) 776-4652
vhieu5945@gmail.com**

Trưởng Quân Đội Nhân Dân (Tướng Giáp làm Bộ Trưởng Quốc Phòng) đích thân vào miền Nam (vùng cao nguyên) chỉ huy trận tấn công. Ban Mê Thuột sẽ là mục tiêu đầu tiên trong trận tấn công mùa Xuân (Spring Offensive).

Các đơn vị Bắc Việt bí mật di chuyển từ Pleiku, Kontum xuống phía nam, bao vây thị xã Ban Mê Thuột. Sư đoàn 320 sẽ cắt đường 14 nơi hướng bắc, sư đoàn 10 nơi hướng nam. Đến ngày 4 tháng Ba năm 1975, các con đường chính đến và đi Ban Mê Thuột bị cắt, quốc lộ 21 đi Nha Trang bị trung đoàn 25 độc lập cắt, quốc lộ 19 đi Qui Nhơn bị trung đoàn 95B cùng với sư đoàn 3 Sao Vàng đóng chốt cắt đứt. Đơn vị được trao nhiệm vụ đánh vào thị xã Ban Mê Thuột là sư đoàn 316, từ miền Bắc vào thẳng đánh trận Ban Mê Thuột. Sáng sớm ngày 10 tháng Ba, trung đoàn đặc công xâm nhập vào đánh chiếm các vị trí quan trọng trong thành phố. Sau đó, 5 cánh quân bộ binh, chiến xa tiến vào, tấn công kho đạn Mai Hắc Đế, căn cứ pháo binh, thiết giáp, phi trường L-19, bộ chỉ huy tiểu khu Darlac, và bộ tư lệnh sư đoàn 23 Bộ Binh VNCH. Đến sáng ngày hôm sau, quân đội Bắc Việt chiếm được thành phố. Quân đội VNCH đưa quân về phản công (hai tiểu đoàn 72, 96, liên đoàn 21 ĐĐQ, trung đoàn 44, 45, sư đoàn 23 Bộ Binh) nhưng không thành công.

Vụ mất thành phố Ban Mê Thuột đưa đến một loạt quyết định sai lầm, cuối cùng sụp đổ miền Nam Việt Nam. Việc mất thành phố Ban Mê Thuột, các quốc lộ chính trên vùng cao nguyên bị cắt, Tổng Thống Thiệu phải đối phó với một sự việc khó khăn quân sự, kể từ sau trận tấn công lễ Phục Sinh. Ngày 13 tháng Ba, trước sự kiện quân đội Bắc Việt mở trận tấn công lớn và người Hoa Kỳ làm ngõ, ngõảnh mặt đi, ông Thiệu quyết định thay đổi chiến lược. Ông Thiệu sẽ không chủ trương bảo vệ từng thước đất (không nhượng đất cho cộng sản), rút các sư đoàn chủ lực về bảo vệ những khu vực dễ phòng thủ (vùng duyên hải). Tiếp theo, ông Thiệu ra lệnh cho Trung Tướng Ngô Quang Trưởng, tư lệnh Quân Đoàn I, trả sư đoàn Nhảy Dù về Sài Gòn để làm đơn vị tổng trừ bị khi cần, và một chiến thuật phòng thủ “Nhẹ phần đầu, nặng phần sau” bảo vệ khu vực trù phú, đông dân cư. Ông Thiệu ra lệnh cho Thiếu Tướng Phạm Văn Phú, tư lệnh Quân Đoàn II, trên vùng cao nguyên bay ra quân cảng Cam Ranh gặp ông ta ngày 14 tháng Ba năm 1975 để duyệt xét tình hình trên vùng cao nguyên. Trong buổi họp, ông Thiệu ra lệnh cho Tướng Phú phản công chiếm lại Ban Mê Thuột. Trong khi các con đường chính yếu trên vùng cao nguyên bị địch cắt, Tướng Phú đưa ra kế hoạch, bất ngờ rút chủ lực quân (lúc đó trên vùng cao nguyên chỉ còn lại các liên đoàn Biệt Động Quân và Thiết Giáp) về miền duyên hải (Tuy Hòa, Phú yên) theo liên tỉnh lộ 7b, con đường nhỏ đã bị bỏ hoang, không sử dụng từ lâu, về đến miền duyên hải, Quốc Lộ 1, rẽ về hướng nam, sau khi đến Ninh Hòa, đoàn quân di tản rẽ phải theo quốc lộ 21 tiến về hướng Ban Mê Thuột phản công tái chiếm lại thành phố. Ông Thiệu chấp thuận, ra lệnh cho Tướng Phú phải thi hành ngay tức khắc.

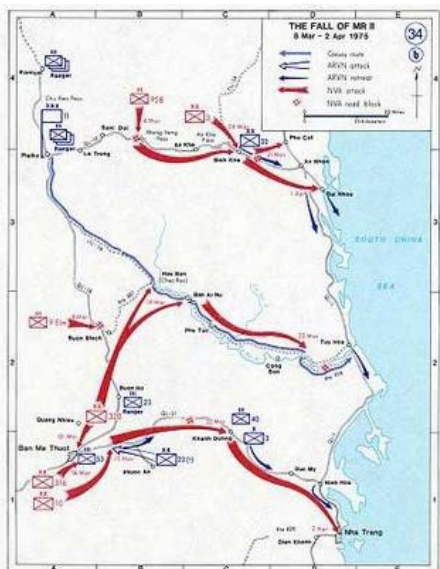
**LIÊN HỘI CỰU QUÂN NHÂN & HẬU DUỆ
QUÂN LỰC VIỆT NAM CỘNG HÒA**
DALLAS-FORT WORTH, TEXAS, USA & VÙNG PHỤ CẬN
2512 Centaurus Drive, Garland, Texas 75044, USA
(469) 776-4652
vhieu5945@gmail.com

Trung Tướng Ngô Quang Trưởng (1929-2007), Tư Lệnh Quân Đoàn II, Quân Lực Việt Nam Cộng Hòa
{https://vi.wikipedia.org/wiki/Ng%C3%B4_Quang_Tr%C6%B0%E1%BB%9Fng}

Thiệu Tướng Phạm Văn Phú (1928-1975), Tư Lệnh Quân Đoàn II, Quân Lực Việt Nam Cộng Hòa
{http://nhaydu.com/index_83hg_files/main_files/Tuong/TS-PhamVanPhu.htm}

{<https://apnews.com/article/vietnam-war-anniversary-fall-of-saigon-photos-bba8116d509249d62da4633f3e861dcd>}

**LIÊN HỘI CỰU QUÂN NHÂN & HẬU DUỆ
QUÂN LỰC VIỆT NAM CỘNG HÒA
DALLAS-FORT WORTH, TEXAS, USA & VÙNG PHỤ CẬN
2512 Centaurus Drive, Garland, Texas 75044, USA
(469) 776-4652
vhieu5945@gmail.com**

Ban tham mưu của Tướng Phú phải soạn thảo kế hoạch rút quân nhanh chóng, và quân đội VNCH bắt đầu rút ra khỏi hai thành phố chính trên vùng cao nguyên Kontum và Pleiku bắt đầu từ ngày 15 tháng Ba năm 1975. Con đường bị bỏ hoang, hư hại nhiều, đoàn xe di chuyển rất khó khăn. Khi đến bờ sông Ba, phải ngừng lại đợi công binh sửa cầu mới băng qua được. Tình trạng lúc đó trở nên bết, hàng ngàn xe dân sự di tản từ Kontum, Pleiku đã lẫn lộn với đoàn xe chở quân, làm cho các đơn vị VNCH bị rời rạc, phân hóa, lộn xộn trở nên khó khăn, không còn là một đơn vị đồng nhất chiến đấu nữa. Ngày 17 tháng Ba, thành phố Pleiku lớn nhất trên vùng cao nguyên bỏ ngõ, đoàn xe “dân quân” di tản đến thị trấn Cheo Reo, tỉnh Phú Bổn (thực ra trước đó là một quận hẻo lánh của tỉnh Pleiku). Quân đội Bắc Việt bị bất ngờ từ hai ngày trước, đã đuổi kịp, tấn công vào đoàn xe, đoàn người di tản.

Định mệnh cũng tương tự cho các đơn vị VNCH ở Ban Mê Thuột, chạy thoát ra ngoài thị xã ngày 16 tháng Ba, theo quốc lộ 21 (về hướng Nha Trang). Đến cuối tháng Ba, hầu hết các đơn vị VNCH trên Quân Đoàn II tan rã, tử trận, bị bắt hay thất lạc đơn vị.

Ngoài vùng I Chiến Thuật, quân đội VNCH lúc đầu giữ vững phòng tuyến, nhưng khi Tổng Thống Thiệu ra lệnh trả sư đoàn Nhảy Dù về Sài Gòn. Trung Tướng Ngô Quang Trưởng, tư lệnh Quân Đoàn I, không còn đủ quân trừ bị. Khi quân đội Bắc Việt cắt đứt quốc lộ 1 nơi phía nam thành phố Huế, không cho các đơn vị VNCH rút về Đà Nẵng, Tướng Trưởng ra lệnh rút quân, bỏ thành phố Huế, rút các đơn vị VNCH ra khu vực bờ biển để tàu Hải Quân ra bốc đưa về Đà Nẵng. Nhưng đó là một cuộc rút lui thảm hại.

Cùng với sự ra đi của sư đoàn Dù, cuộc rút quân bị thảm trên vùng cao nguyên, bỏ rơi thành phố Huế, tin đồn ông Thiệu cắt đứt bỏ vùng I cho cộng sản, làm cho người dân hoảng hốt, lo sợ. Hàng trăm ngàn dân tỵ nạn bỏ chạy vào Đà Nẵng trốn tránh cộng sản. Nhiều cảnh tượng hãi hùng xảy ra nơi cảng Đà Nẵng, khi dân lành cùng với đám lính rã ngũ tranh nhau leo lên tàu để hy vọng thoát về Sài Gòn. Khoảng 4,000 binh sĩ Thủy Quân Lục Chiến Việt Nam (TQLC/VN) được tàu đổ bộ vào bốc đưa lên chiến hạm lớn, gom lại tái thành lập lữ đoàn 258 TQLC/VN, cùng với lữ đoàn tân lập 468 TQLC đóng quân gần Sài Gòn đầu tháng Tư, phần còn lại của sư đoàn TQLC tan rã, bị bắt hoặc tử trận.

Đến ngày 29 tháng Ba, Quân Đoàn I VNCH tan rã, quân đội Bắc Việt tiến vào thành phố Đà Nẵng. Trước sự tan rã nhanh chóng của hai quân đoàn nơi phía bắc VNCH (I và II), Lê Duẩn ra lệnh cho Tướng Giáp tấn công, đánh chiếm phần còn lại của miền Nam Việt Nam. Ông Giáp bắt đầu đưa gần hết các sư đoàn tổng trừ bị ngoài Bắc vào trong Nam dọc theo đường mòn Hồ Chí Minh (HCM) nơi hướng tây. Trong khi đó, ở Đà Nẵng, các cấp chỉ huy quân đội Bắc Việt tổ chức một đoàn quân xa khổng lồ cho cánh quân được đặt tên “Cánh Quân Duyên Hải” di chuyển trên quốc lộ 1, nơi phía đông về hướng nam. Đến đầu tháng Tư, cả hai đoàn quân xa tiến về hướng Sài Gòn sẵn sàng cho trận tấn công cuối cùng, kết thúc cuộc chiến Việt Nam.

**LIÊN HỘI CỰU QUÂN NHÂN & HẬU DUỆ
QUÂN LỰC VIỆT NAM CỘNG HÒA**
DALLAS-FORT WORTH, TEXAS, USA & VÙNG PHỤ CẬN
2512 Centaurus Drive, Garland, Texas 75044, USA
(469) 776-4652
vhieu5945@gmail.com

Về mặt chính trị, sự sụp đổ của Đà Nẵng làm cho nhiều nhóm chống đối yêu cầu Tổng Thống Thiệu từ chức. Đến khi, nhóm Chính Phủ Cách Mạng Lâm Thời (PRG) tuyên bố sẽ thương thuyết ngừng bắn, chỉ khi nào ông Thiệu từ chức trao quyền cho Tướng Dương Văn Minh (Minh Cồ - Big Minh). Đại Sứ Hoa Kỳ Graham Martin đến thăm ông Thiệu ngày 20 tháng Tư, thúc dục ông Thiệu từ chức để hy vọng có giải pháp chính trị. Không còn giải pháp nào khác, ông Thiệu từ chức ngày hôm sau (21 tháng Tư 1975), nhưng không trao quyền cho Dương Văn Minh, mà cho Phó Tổng Thống Trần Văn Hương. Nhóm Chính Phủ Cách Mạng Lâm Thời (PRG) không chịu thương thuyết với ông Hương. Mặc dầu ông Thiệu đã ra đi, buổi sáng ngày 26 tháng Tư. Tướng Bắc Việt Văn Tiến Dũng ra lệnh tấn công vào thành phố Sài Gòn. Ít lâu sau, ông Hương cũng từ chức, và Hội Đồng Quốc Gia bỏ phiếu phong cho ông Minh làm Tổng Thống để thương thuyết với cộng sản, hy vọng quân cộng sản sẽ ngừng tấn công.

Dương Văn Minh (1916-2001) - (Minh Cồ - Big Minh), Việt Nam Cộng Hòa
{https://en.wikipedia.org/wiki/D%C6%B0%C6%A1ng_V%C4%83n_Minh}

Phó Tổng Thống Trần Văn Hương (1902-1982), Việt Nam Cộng Hòa
{https://en.wikipedia.org/wiki/Tr%E1%BA%A7n_V%C4%83n_H%C6%B0%C6%A1ng}

**LIÊN HỘI CỰU QUÂN NHÂN & HẬU DUỆ
QUÂN LỰC VIỆT NAM CỘNG HÒA
DALLAS-FORT WORTH, TEXAS, USA & VÙNG PHỤ CẬN
2512 Centaurus Drive, Garland, Texas 75044, USA
(469) 776-4652
vhieu5945@gmail.com**

Chuyện đó đã quá trễ, trước sự hiện diện của quân đội Bắc Việt bao quanh thành phố. Tòa Đại Sứ Hoa Kỳ được lệnh di tản. Hàng ngàn người Việt Nam cùng với ít người Hoa Kỳ còn lại được đoàn trực thăng từ các chiến hạm Hoa Kỳ ngoài khơi bay vào tòa đại sứ, bốc đưa ra các chiến hạm Hoa Kỳ. Sau những trận đánh xung quanh khu vực ven đô Sài Gòn. Khoảng 10 giờ sáng ngày 30 tháng Tư năm 1975, chiến xa cùng với lính bộ binh Bắc Việt vào đến Dinh Độc Lập. Ông Minh tuyên bố đầu hàng trên làn sóng đài phát thanh Sài Gòn. Cuộc chiến tranh Việt Nam dai dẳng 20 năm kết thúc.

{<https://apnews.com/article/vietnam-war-anniversary-fall-of-saigon-photos-bba8116d509249d62da4633f3e861dcd>}

Theo tài liệu:

“The Fall of South Vietnam, 1973-1975”, Radix Press 2025, Houston, Texas, ISBN 1-929932-37-5, pp. 261-268.

Vũ Đình Hiếu, Liên Hội Trưởng (LHT), Liên Hội Cựu Quân Nhân & Hậu Duệ Quân Lực Việt Nam Cộng Hòa tại Dallas-Fort Worth, Texas, USA & Vùng Phụ Cận
June 10, 2025

Liên Hội Trưởng (HT)
Vũ Đình Hiếu
Biệt Động Quân
(469) 776-4652
vhieu5945@gmail.com

Liên Hội Phó Nội Vụ
Nguyễn Ngọc Quý
Nha Kỹ Thuật Dallas-Fort Worth
(714) 468-4924
72quynghuyen@gmail.com

Liên Hội Phó Ngoại Vụ/Tổng Thư Ký/Thủ Quỹ
Hà Mạnh Chí (hậu duệ)
Hội Gia Đình Hải Quân Trùng Dương Dallas-Fort Worth
(214) 232-4826
haiquantrungduong@yahoo.com
Nguyễn Minh Quyền
Gia Đình Mũ Đỏ Dallas-Fort Worth
(832) 330-9540
josephnguyen99@yahoo.com

Trưởng Ban Kế Hoạch/Văn Nghệ
Nguyễn Văn Nờ (Khóa 24)
Hội Gia Đình Hải Quân Trùng Dương Dallas-Fort Worth
(972) 816-4339
nguyenno24@gmail.com
Lê Văn Lới
Hội Quân Cảnh Dallas-Fort Worth
(817) 213-7400
hoiquancanhdfw@yahoo.com

Trưởng Ban Tiếp Tân/Trang Trí
Nguyễn Toàn
Nha Kỹ Thuật Dallas-Fort Worth
(817) 729-4406
nguyen.thomas@sbcglobal.net

Nguyễn Ngọc Sơn
(817) 504-6474
nnsthuducdfw@yahoo.com